

Alapítványok a gyakorlatban és az új Polgári Törvénykönyvben

ÖKOTÁRS
ALAPÍTVÁNY

Előzmények: a Civil-Társ program

Trust Programiroda

Az Ökotárs Alapítvány
a Trust for Civil Society in
Central and Eastern Europe

támogatásával 2003-ban indította el a hazai civil szektor jogi-szabályozási környezetének megváltoztatására irányuló programját, hogy ezzel is hozzájáruljon a szektor fenntarthatóságának és függetlenségének növeléséhez.

A nonprofit jog fejlesztésére irányuló javaslatok megfogalmazása szakértői csoportok és jogászok közös munkájának eredménye:

European Center for Not-for-Profit Law

NOISZ/A
projekt

ÖKOTÁRS
ALAPÍTVÁNY

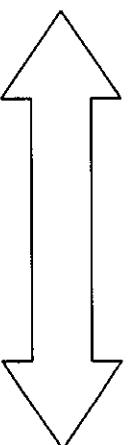
Átugó nonprofit jogi reform koncepció

A program gerince, Civil jövőkép koncepció-tervezet egyedülálló módon vizsgálja a mai magyar nonprofit jogi szabályozást.

Elméleti és gyakorlati áttekintést ad a civil nonprofit szektor jogszabályi környezetéről; felvet a legfontosabbnak tartott kérdéseket, és alternatívákat mutat fel azok megválaszolására a civil szervezetek létrehozásával és működésével kapcsolatos valamennyi jogterületen, elősegítve, a civil szervezetek és a közigazgatási szektor közötti tisztázatlan viszonyok feloldását is.

A magyar alapítványi szabályozás problémái

Jogi felfogás:
célvagyon, amely elvállik az alapítótól, feladata elsősorban tőkegyűjtés és adományozás („klasszikus”al.)

A hazai gyakorlat:
a kb. 22 500 alapítvány 95%-a nem felel meg ennek

- az alaptőke hozama nem elegendő a működés finanszírozásához („kolduló” alapítvány)
- az alapítvány programok megvalósítására, munkavégzésre, nem pedig újraelosztásra jön létre
- a „szellemi” alapítók személye nem egyezik meg a „vagyon” alapítóval

Példák:

'A' Alapítvány:

- 1990-ben egy Egyesület hozta létre – ami ténylegesen nem működik
- Egyesület képviselője, mint az alapítói jogok gyakorlója nem volt fellelhető, később kiderült, hogy elhunyt
- Az alapítvány 1998 óta nem tudja megszerezni a közhasznú jogállást, mert alapító hiányában nem lehet az alapító okiratot módosítani

'B' Alapítvány:

- Nyolcvanas évek végén 7 magánszemély alapította
- Alapítók közötti nézeteltérések gátolták a fejlődést – egyetértés hiányában nem lehetett módosítani az alapító okiratot. Egy alapítót később jogerősen elítéltek, egy másik elérhetetlenné vált
- Ügyességi vizsgálat → bírói végzés: 5 alapító szavazata elegendő a döntéshozatalhoz

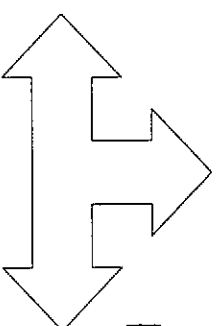
Megoldások az új Ptk-ban

Kétirányú változtatás

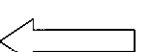
Alapító és kuratórium
viszonyának átalakítása

-Alapítói befolyás tilalmá-
nak eltörlése (2:66. §)

- Alapítói jogok átruházása
más személyre (a
kuratóriumra) 2:64. §

Felhatalmazás egy speciális
altípus, a „tökésített”
alapítvány szabályainak
megalkotására: 2:54. § (2)

A „programmegvalósító”
típusú alapítvány
működésének megfelelő,
életszerűbb szabályozás

A „újraelosztó” típusú,
adományozó alapítvány
bevezetése a magyar jogba
(legközelebbi európai példa:
Csehország)

A tőkésített alapítvány

Fogalmi elemek:

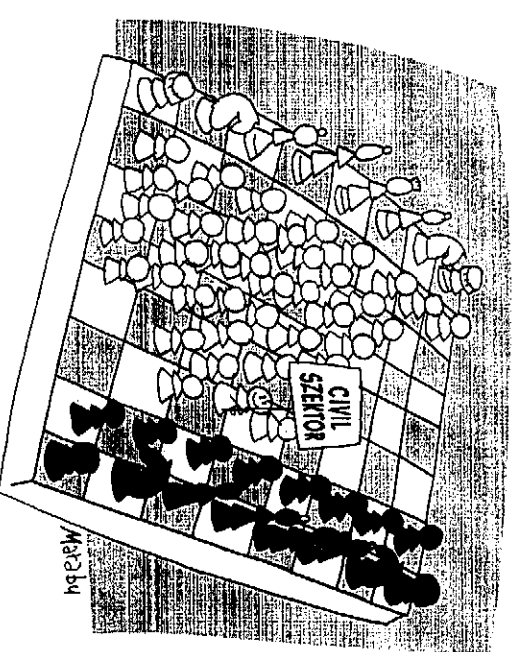
- A tőkésített alapítvány tartós célra hozható létre.
- A tőkésített alapítvány számára az alapító olyan induló vagyont bocsát rendelkezésre, amelynek tökerésze fel nem használható törzsvagyon.
- A törzsvagyont a szervezet megalapításakor vagy az alapító okiratban meghatározott határidőn belül – amely legfeljebb 5 év – kell az alapítvány rendelkezésére bocsátani.

Típusai:

- Adományoztó és intézményfenntartó
- Magáncélú vagy közhasznú

A javasolt szabályozás főbb elemei:

- Befektetési tevékenység (prudencia)
- Törzsvagyon hozamának felhasználása
- Törzsvagyon megóvása
- Alapítványtevérs adókedvezménye
- Átalakulás; elnevezés

ÖKOTÁRS
ALAPÍTVÁNY

A tőkésített alapítvány típusai

■ Adományozó

- Tőkésített alapítványok többségét alkotják
- Szektor fenntarthatóságának elősegítése
- Állami, önkormányzati szektor forráselosztó funkciójának kiegészítése
- Államtól, önkormányzatoktól való függés csökkentése
- Politikai párt nem lehet az adomány kedvezményezettje

■ Intézményfenntartó

- Főleg (de nem kizárólag!) eü-i, szoc. ellátás, oktatás-nevelés, kultúra, gyermekvédelem területén
- Részletszabályok ágazati jogszabályokban

Jogállás: magáncélú vagy közhasznú

■ Magáncélú

- Kizárólag az alapító vagy hozzátartozó érdekében jön létre (pl. magángyűjtemény gondozása, gyermek taníttatása)
- Adókedvezményre nem jogosult
- A létesítő okirat módosításával kezdeményezheti a közhasznú jogállás megszerzését

■ Közhasznú

- Ksztv. alapján
- Közhasznú tevékenységet végez
- Működése nyilvános

Törzsvagyon és gazdasági tevékenység

Törzsvagyon:

- Minimuma 5 M Ft vagy az ágazati jogszabályban előírt magasabb összeg
- Vagyon: pénz, ingó és ingatlan
- Adományszó alapítvány éves hozamának 30%-a fordítható működési költségre, 70% adományozásra

Gazdasági tevékenység:

- Kizárólag a törzsvagyonon felüli vagyonelemekkel
- Kizárólag a tartós cél érdekében
- Befektetési tevékenység normatív szabályai: prudens, biztonságos tevékenység, befektetési szabályzat, kockázatelemzés, kockázatkezelés, FB, könyvvizsgáló

Vagyongmegóvás, felelősség

- Közhasznú tőkésített alapítvány esetében
  - Legalább 3 tagú kuratórium
  - FB (egy tagja legalább pénzügyi szakember)
  - Könyvvizsgáló
  - Vagyongmegóvási kötelezettség, szigorú felelősségi szabályokkal

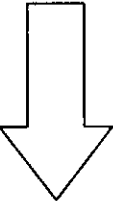
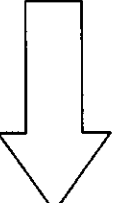

Adókedvezmények

- Jelentős, adóalapot érintő kedvezmény a **közhasznú** tőkésített alapítvány **alapítója és támogatója** részére
- Jelentős adókedvezmények a **közhasznú** tőkésített alapítvány **gazdasági tevékenységéből** származó bevételek vonatkozásában
- Adómentesség a **közhasznú** tőkésített alapítvány tulajdonában álló ingatlanal összefüggésben

Átalakulás

- Nem tőkésített tőkésített alapítvány
- Magán célú tőkésített nem tőkésített
- Közhasznú tőkésített alapítvány közhasznú tőkésített alapítvány **kizárólag**

Enevezés

- Fel kell tüntetni a névben, hogy az alapítvány tőkésített, magán célú vagy közhasznú

Köszönöm a figyelmet!

Móra Veronika

www.okotars.hu/trust

ÖKOTÁRS
ALAPÍTVÁNY